

факторів, у тому числі і від рівня правового виховання та правової освіти населення країни.

Саме правове виховання населення сприяє усвідомленню принципу верховенства права, оскільки воно передбачає цілеспрямований постійний вплив на людину з метою формування у неї правової культури і активної правомірної поведінки. Основна мета правового виховання — дати людині необхідні в житті юридичні знання, навчити її поважати закони і підзаконні акти та додержуватися їх, тобто сформувати достатньо високий рівень правової культури, який забезпечить розуміння основних засад принципу верховенства права.

Питання щодо встановлення та усвідомлення українським суспільством принципу верховенства права є надзвичайно актуальним, оскільки після проголошення незалежності України у державі відбулися значні зрушення у функціонуванні та розвитку безпосередньої і представницької демократії. Політичними і правовими реаліями виступають референдуми, місцеве самоврядування та інші інститути демократії. Активними суб'єктами державотворення та правотворення стали, насамперед, громадяни України та суб'єкти місцевого самоврядування. Поряд з органами державної влади, вони все частіше приймають якісно нові нормативно-правові акти. Тому питання щодо панування у такій державі принципу верховенства права набуває своєї актуальності. А повною мірою забезпечити осмислення суспільством всіх засад цього принципу можна завдяки підвищенню правосвідомості населення України та його правової культури.

Оскільки метою правового виховання є надання громадянам необхідних юридичних знань, формування у них правових переконань, а також мотивів і звичок, правомірної, соціально-активної поведінки, то правове виховання відіграє провідну роль в процесі осмислення та реалізації принципу верховенства права у суспільстві.

Таким чином, побудова демократичної правової держави та відповідного громадянського суспільства, основаного на принципі верховенства права, неможлива без підвищення рівня правової свідомості та правової культури всього населення країни. Саме ці завдання покладені на правове виховання, тому детальний розгляд і осмислення його основних понять, структури та видів відіграє важливу роль у процесі становлення основних засад принципу Верховенства права.

Список використаних джерел:

1. С. Шемшученко, Юридична енциклопедія: В 6 т. /Редкол.: Ю70 Ю. С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. — К.: «Укр. енцикл.», 1998. — 672 с.
2. Скакун О.Ф. Теорія держави і права: Підручник / Пер. з рос. — Харків: Консум, 2001. — 656 с.
3. О. В. Зайчук, Н. М. Оніщенко «Теорія держави і права. Академічний курс». 2006. — 688 с.
4. М. В. Цвік, «Загальна теорія держави і права» - Харків: Право, 2002. — 432 с.
5. Кириченко В. М., Куракін О. М. «Теорія держави і права: модульний курс»; Центр учбової літератури, 2010. — 246 с.
6. Павленко С. О. «Проблеми формування правової культури та правової свідомості» // Наше право, 2011 № 4 С. 55-67
7. Головатий С. Книга третя. Верховенство права: український досвід. - К, «Фенікс», 2006. - 1452 с.
8. Козюбра М. І. Верховенство права // Законодавчий бюлетень, 2005. - С. 5-6.

ПРИНЦИП ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА ТА ЙОГО ФАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ В СУДОЧИНСТВІ УКРАЇНИ

Ольман Яна Дмитрівна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Лустовім Ж. М.*

В умовах сьогодення проблема реалізації принципу верховенства права в українському судочинстві є вельми актуальною.

Верховенство права - один із засадничих принципів функціонування суспільства, держави. Принцип, на якому повинні базуватися рішення суду, на який посилаються законодавчі органи держави. Оскільки, в Україні гостро стоїть питання реалізації верховенства права в судочинстві де-юре і де-факто, то це є дійсно актуальною і важливою темою сьогодення.

Статтею 1 Конституції України закріплено, що Україна є правовою державою. Ця конституційна норма кореспондується із нормою ст. 8 Конституції України, в якій відтворено один із засадничих принципів функціонування суспільства, держави – принцип верховенства права.

Істотною вадою у дослідженні сутності верховенства права є відірваність цього поняття від реалій життя, надання йому значення самостійної, абстрактної, містифікованої ідеї. На цьому ґрунті виникає протиставлення концепцій «верховенства права» і «верховенство закону», гіпертрофується значення першої з них, і навіть, звучать рекомендації відмовитися від вживання як у теорії, так і на практиці категорії «верховенство закону».

Практична реалізація принципу верховенства права в діяльності судів і суддів набуває особливого значення, враховуючи те, що після набуття Україною незалежності постала нагальна проблема формування дієвих засобів і заходів захисту прав, свобод, законних інтересів людини і громадянина, юридичної особи. Ця проблема залишається актуальною і досі, адже Україна пройшла, порівняно із такими державами сталої демократії як Великобританія, нетривалий шлях запровадження і утвердження демократичних традицій і цінностей. Саме тому актуальним є аналіз практики діяльності міжнародних судів з позицій реалізації і виявлення дії принципу верховенства права, гарантій його реалізації. Результати такого аналізу можуть бути використані при подальшому опрацюванні пропозицій щодо вдосконалення правового регулювання процесуальних відносин у сфері судової адміністративної юрисдикції з метою забезпечення гармонізації вітчизняного законодавства із законодавством інших держав у напрямку формування єдиних основ запровадження і гарантування верховенства права у вітчизняному судочинстві.

Список використаних джерел:

1. Конституція України: чинне законодавство зі змінами та допов. станом на 18 серп. 2011р. (офіц. текст). - К.: Паливода А.В., 2011. - 56с.
2. Принцип верховенства права: проблеми теорії та практики : Монографія : У двох книгах / за ред. Ю. С. Шемшученка / кн.1 «Принцип верховенства права : проблеми теорії та практики», 2008 р. – 344с.
3. Конституція України: науково-практичний коментар / редкол.: В.Я. Ташій (голова редкол.), О.В. Петришин (відсекретар), Ю.Г. Барабаш та ін.; Нац.акад.прав.наук України. – 2-ге вид., переробл.і доповн. – Х.: Право, 2011. – 1128 с

ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА В РЕСПУБЛІЦІ БІЛОРУСЬ

Олефіренко Юлія Леонідівна, студент навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри загально-правових дисциплін навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ *Пустовіт Ж.М.*

Проблеми дотримання, а точніше, реалізації конституційного принципу «верховенства права» у правовій і політичній системі різних держав (особливо пострадянських) – варто того, щоб привернути до неї увагу наукової юридичної громадськості.

Актуальність дослідження цієї теми зумовлена необхідністю реалізації верховенства права та законності як загальних засад в Україні та пострадянських країнах. Оскільки, дивлячись на розвиток правової системи цих країн, ми маємо можливість прогнозувати забезпечення принципу верховенства права і у нашій державі. Принцип верховенства права є обов'язковою ознакою правової держави, якою себе позиціонує Республіка Білорусь. А тому реалізація цього принципу стає останнім часом однією з нагальних проблем вітчизняної юриспруденції.

Кожна держава здійснює свою діяльність за певними усталеними принципами. Вони можуть бути різними – від жорстоких, які властиві тоталітарним державам, до справедливих – які є ознакою демократичної держави, якою і визнала себе Республіка Білорусь, прийнявши свою Конституцію в 1994 році [2, с.142].

Адже, принципи права – це провідні засади, ідеї права, які в конкретному вигляді характеризують його зміст, визначають спрямованість правового регулювання. Вони зумовлені об'єктивними закономірностями існування і розвитку людини, суспільства, у принципах зосереджено світовий досвід розвитку права, досвід цивілізації. Одним з таких базових принципів є